

บทที่ 9

การใช้บัญชีหัวเรื่องเพื่อค้นหาสารสนเทศ

เค้าโครงเรื่อง

1. ความหมายของหัวเรื่อง
2. ประโยชน์ของการใช้บัญชีหัวเรื่อง
3. ลักษณะทั่วไปของหัวเรื่อง
4. การใช้หัวเรื่องค้นหาสารสนเทศ

สาระสำคัญ

1. หัวเรื่อง คือ คำหรือวลีหรือชื่อเฉพาะต่าง ๆ ที่กำหนดขึ้นเพื่อใช้แทนเนื้อเรื่องของหนังสือแต่ละเล่ม
2. บัญชีหัวเรื่องมีประโยชน์ในการช่วยให้เลือกคำหรือวลีที่เหมาะสมเพื่อใช้เป็นคำค้นหาสารสนเทศจากบัตรรายการประเภทบัตรเรื่อง อีกทั้งยังแสดงให้เห็นความสัมพันธ์ของหัวเรื่องใหญ่ และหัวเรื่องย่อยของเรื่องหนึ่ง ๆ ได้อย่างกว้างขวาง
3. ลักษณะสำคัญโดยทั่วไปของหัวเรื่อง ประกอบด้วย
  - 3.1 หัวเรื่องใหญ่ เป็นคำนามคำเดียว คำผสม และกลุ่มคำ
  - 3.2 หัวเรื่องย่อย เป็นคำหรือวลีที่ขยายหัวเรื่องใหญ่ให้เห็นชัดเจนหรือจำเพาะเจาะจงขึ้น
  - 3.3 รายการโยงเป็นสัญลักษณ์ใช้แสดงให้ทราบว่าคำหรือวลีที่ตามมาใช้เป็นหัวเรื่องได้หรือไม่และหรือมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์ใกล้เคียงกับเนื้อหามากน้อยเพียงใด
  - 3.4 หัวเรื่องแต่ละรายการจัดเรียงไว้ตามลำดับอักษรเริ่มจากหัวเรื่องใหญ่คำอธิบายการใช้และรายการโยง
4. การเลือกใช้หัวเรื่องค้นหาสารสนเทศ ควรเลือกคำที่มีความหมายเจาะจง คำที่มีความหมายคล้ายคลึงกัน หรืออาจทกลับคำโดยเรียงคำใหม่

จุดประสงค์การเรียนรู้

เมื่อเรียนบทที่ 9 จบแล้วนักศึกษาสามารถ

1. อธิบายความหมายของหัวเรื่องได้
2. บอกประโยชน์ของหัวเรื่องได้
3. อธิบายลักษณะทั่วไปของหัวเรื่องได้
4. ใช้หัวเรื่องค้นหาสารสนเทศได้

ในการทำรายงาน หรือการศึกษาหาสารสนเทศที่ต้องการ ผู้ใช้ส่วนมากไม่ทราบชื่อผู้แต่ง หรือชื่อเรื่องของทรัพยากรสารสนเทศผู้ใช้จึงต้องใช้วิธีค้นหาจากเรื่องราวที่ต้องการในการนี้ผู้ใช้จะต้องเลือกเรื่องให้ตรงกับเรื่องที่บรรณารักษ์หรือผู้ผลิตเครื่องมือช่วยค้น/กำหนดแทนเนื้อหาของเอกสารเพราะมิฉะนั้นแล้วผู้ใช้จะไม่สามารถหาเอกสารที่ต้องการได้ การจัดเก็บหนังสือหรือทรัพยากรในรูปอื่นจากห้องสมุด บรรณารักษ์ใช้บัญชีหัวเรื่องมาตรฐานเป็นคู่มือเลือกคำหรือวลีเพื่อกำหนดใช้แทนเนื้อหาของเอกสารและจัดทำบัตรเรื่องไว้ให้ผู้ใช้ทราบ ดังนั้นผู้ใช้ห้องสมุดจึงมีความจำเป็นที่จะต้องเรียนรู้วิธีใช้บัญชีหัวเรื่อง

1. ความหมายของหัวเรื่อง

หัวเรื่อง คือ คำหรือวลีหรือชื่อเฉพาะต่าง ๆ ที่กำหนดขึ้นเพื่อใช้แทนเนื้อเรื่องซึ่งตรงกับเนื้อหาส่วนใหญ่ของหนังสือแต่ละเล่มหัวเรื่องส่วนมากจะเป็นคำสั้น ๆ กระชับรัดได้ใจความครอบคลุมเนื้อเรื่องของหนังสือทั้งเล่มเช่นหนังสือหลักการจัดการ หัวเรื่องของหนังสือเล่มนี้คือ การจัดการหนังสือประวัติศาสตร์ไทยหัวเรื่องก็จะเฉพาะเจาะจงลงไป คือ ไทย-ประวัติศาสตร์

กิจกรรมการเรียนรู้ที่ 1

ให้นักศึกษาไปเข้าใช้ห้องสมุดใกล้บ้าน หรือห้องสมุดมหาวิทยาลัยรามคำแหงแล้วตรงไปที่ตู้บัตรรายการ ประเภท "บัตรเรื่อง" แล้วสำรวจดูหัวเรื่องซึ่งอยู่บนบรรทัดแรกของบัตรรายการสำรวจอย่างคร่าว ๆ ทั้งบัตรเรื่องภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

2. ประโยชน์ของการใช้บัญชีหัวเรื่อง

หัวเรื่องที่กำหนดขึ้นเพื่อใช้แทนเนื้อเรื่องของหนังสือในห้องสมุดหนึ่ง ๆ บรรณารักษ์มิได้เลือกขึ้นเองตามใจชอบบรรณารักษ์ผู้ทำหน้าที่วิเคราะห์เนื้อหาเพื่อจัดหมวดหมู่หนังสือจะเป็นผู้เลือกคำหรือวลีจากบัญชีหัวเรื่องมาตรฐานชื่อใดชื่อหนึ่งเช่นบัญชีหัวเรื่องชื่อ Library of Congress Subject Headings (LCSH) หรือ Sear's List of Subject Headings (Sear's List) และหนังสือหัวเรื่องภาษาไทยจัดทำโดยคณะกรรมการกลุ่มวิเคราะห์เลขหมู่และทำบัตรรายการของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา ห้องสมุดมหาวิทยาลัยส่วนมากรวมทั้งห้องสมุดกลางมหาวิทยาลัยรามคำแหงใช้ LCSH เป็นมาตรฐานกำหนดหัวเรื่องหนังสือและทรัพยากรสารสนเทศอื่น ๆ ที่เป็นภาษาอังกฤษ และใช้หนังสือหัวเรื่องภาษาไทย จัดทำโดยชมรมบรรณารักษ์ห้องสมุดอุดมศึกษากำหนดหัวเรื่องหนังสือและทรัพยากรสารสนเทศอื่น ๆ ที่เป็นภาษาไทย ดังนั้นการทำความรู้จักและสามารถใช้บัญชีหัวเรื่องดังกล่าวจึงเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับผู้ใช้เป็นอย่างยิ่ง นอกจากประโยชน์ต่อบรรณารักษ์ในการกำหนดหัวเรื่องของหนังสือและทรัพยากรสารสนเทศอื่น ๆ ในห้องสมุดแล้ว การใช้บัญชีหัวเรื่องมี

ประโยชน์ต่อผู้ใช้ ดังนี้

2.1 ช่วยให้เลือกคำหรือวลีที่เป็นหัวเรื่องเพื่อใช้เป็นคำค้นหาสารสนเทศที่ต้องการได้จาก บัตรรายการประเภทบัตรเรื่อง

2.2 ซึ่ให้เห็นความสัมพันธ์ของหัวเรื่องใหญ่และหัวเรื่องย่อยของเรื่องหนึ่ง ๆ ได้อย่างกว้างขวางเป็นประโยชน์ในการศึกษาค้นคว้าและทำรายงาน หรือ วิจัยช่วยให้ผู้ศึกษาสามารถขยายหรือ ลดความกว้างขวางของเรื่องที่กำลังศึกษาได้ตามความต้องการ

2.3 เมื่อค้นบัตรเรื่องไม่พบหัวข้อเรื่องที่ต้องการ สามารถเลือกใช้คำหรือวลีจากบัญญัติหัวเรื่องแล้วนำไปเป็นคำค้นหาสารสนเทศในรูปของบทความจากบรรณนิวารสารได้ด้วย

ตัวอย่างชั้นวางบัญญัติหัวเรื่อง

กิจกรรมการเรียนรู้ที่ 2

บัญญัติหัวเรื่องมาตรฐานมีประโยชน์อย่างไร ให้อธิบายอย่างสังเขป

8. ลักษณะทั่วไปของหัวเรื่อง

การเลือกหัวเรื่องจากบัญญัติมาตรฐานเพื่อใช้เป็นคำค้นหาสารสนเทศ เป็นเรื่องที่ยากยิ่ง หากแต่ผู้ใช้จะอ่านวิธีใช้และทำความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีกำหนดคำและสัญลักษณ์ต่าง ๆ ในหนังสือ บัญชีหัวเรื่องให้เข้าใจขั้นหนึ่งก่อน ต่อไปเป็นคำอธิบายลักษณะของหัวเรื่องในบัญญัติมาตรฐาน LCSH

3.1 หัวเรื่องใหญ่ใช้เป็นคำค้นได้ หัวเรื่องเหล่านี้เห็นเด่นชัด เป็นตัวพิมพ์หนากว่าหัวเรื่อง

ข้อยกการกำหนดคำที่ใช้เป็นหัวเรื่องมีลักษณะดังนี้

3.1.1 คำนามคำเดี่ยวโดด ๆ เช่น

กบ
ไก่
เงาะ
ขนม
Bread
Bird
Gardening judo
Physics
Statistics

3.1.2 คำผสม เป็นคำนามสองคำเชื่อมด้วย "and" หรือ "กับ" "และ" ใช้เป็นหัวเรื่องที่ มีเนื้อหาสาระสองด้านเกี่ยวข้องไปทางเดียวกันเช่น

บริการสาระสังเขปและดัชนี
ชุมชนกับโรงเรียน
ขาดแคลนและขาดเงิน
Colleges and universities
Fathers and daughters
Libraries and readers

3.1.3 คำผสม เป็นคำนามสองคำใช้กับความคิดสองด้านที่ค้านกัน เช่น

ศาสนากับวิทยาศาสตร์
บ้านกับโรงเรียน
Church and labor
Good and evil

3.1.4 คำนามตามด้วยเครื่องหมายจุลภาคและคำคุณศัพท์ที่ขยายคำแรกให้สื่อความ หมายดีขึ้น เช่น

ดอกไม้, การจัด
เคมี, วัตถุ
ทุนกำเนิด, ยา
ชุดชั้นใน, อุตสาหกรรม
Education, higher
Circulation, loans

Art, abstract

3.1.5 กลุ่มคำหรือวลี เช่น

บริการแปล

บริการสารสนเทศกับรัฐ

เครื่องทำน้ำร้อนพลังงานแสงอาทิตย์

ชีวิตชนบท

บาดเจ็บ

บาดเจ็บจากไฟฟ้า

Americans in foreign countries

Television in education

3.2 หัวเรื่องย่อยเป็นคำหรือวลีที่ใช้เป็นหัวเรื่องย่อยเพื่อขยายหัวเรื่องใหญ่ให้เห็นชัดเจน
หรือจำเพาะเจาะจงขึ้นหัวเรื่องย่อยจะมีขีดอยู่ข้างหน้าคำ ดังนี้

3.2.1 หัวเรื่องย่อย แบ่งตามวิธีเขียน เช่น

ภาษาอังกฤษ--แบบฝึกหัด

หนังสือหายาก--บรรณานุกรม

Addresses and essays

Directories--Bibliographies

3.2.2 หัวเรื่องย่อยบอกลำดับเหตุการณ์ แบ่งตามปีคริสต์ศักราช สมัยหรือชื่อพระเจ้า
แผ่นดิน เช่น

ไทย--ประวัติศาสตร์

ไทย--ประวัติศาสตร์--กรุงสุโขทัย, 1800-1900

ไทย--ประวัติศาสตร์--กรุงศรีอยุธยา, 1893-2310

3.2.3 หัวเรื่องย่อย แบ่งตามขอบเขตเฉพาะของเนื้อหา เช่น

ภาษาอังกฤษ--แบบฝึกหัด

เกษตรกรรม--แง่สังคม

English language--Grammar

English language--Pronunciation

Garden--History

3.2.4 หัวเรื่องย่อย แบ่งตามสภาพภูมิศาสตร์ เช่น

พุทธศาสนา--ไทย

พุทธศาสนา--ไทย--เชียงใหม่

อุตสาหกรรมगतท่องเที่ยว-อินโดนีเซีย

3.3 รายการโยง (cross reference) มีการกำหนดสัญลักษณ์เพื่อแสดงให้ทราบว่าคำหรือวลีที่ตามมา ใช้เป็นหัวเรื่องได้หรือไม่และมีความเกี่ยวข้องกับสัมพันธโกสใดเทียบกับเนื้อหาหมวดน้อยเพียงใด สัญลักษณ์ที่ใช้เพื่อแสดงความเชื่อมโยงคือ

sa = see also "ดูเพิ่มเติม"

คำภายใต้สัญลักษณ์นี้ โยงไปสู่หัวเรื่องอื่นที่มีความสัมพันธ์กันแต่มีเนื้อหาแคบเฉพาะเจาะจงกว่า

x = ใช้หน้าคำหรือวลีที่เล็กใช้เป็นหัวเรื่องแล้ว

xx= ใช้หน้าคำหรือวลีที่มีความหมายสัมพันธ์กับหัวเรื่องใหญ่ แต่เป็นคำหรือวลีที่มีเนื้อหากว้างกว่ามาก

see = "ดูที่" ใช้โยงหน้าคำหรือวลีที่ใช้เป็นหัวเรื่อง

กิจกรรมการเรียนรู้ 3

1. ให้นักศึกษาอธิบายลักษณะทั่วไปของคำหรือวลีที่ใช้เป็นหัวเรื่องได้มาอย่างชัดเจน
2. หัวเรื่องใหญ่และหัวเรื่องย่อยต่างกันอย่างไร
3. เครื่องหมายอะไรที่ใช้เพื่อแสดงว่าหัวเรื่องดังกล่าวเล็กใช้แล้ว

LCSH ฉบับปัจจุบันเปลี่ยนแปลงการใช้สัญลักษณ์บางตัวเพื่อกำหนดความสัมพันธ์ ของคำที่ใช้เป็นหัวเรื่องดังตัวอย่าง

BT = หัวเรื่องสัมพันธ์ที่กว้างกว่า

NT = หัวเรื่องสัมพันธ์ที่แคบกว่า

UF = หัวเรื่องที่ไม่กำหนดให้ใช้แล้ว

— = หัวเรื่องย่อย

USE= หัวเรื่องที่กำหนดให้ใช้

3.4 หัวเรื่องแต่ละรายการจัดเรียงไว้ตามลำดับอักษร โดยเริ่มจากหัวเรื่องใหญ่ คำอธิบายการใช้ และรายการโยง ดังตัวอย่าง

บัญชีหัวเรื่องภาษาไทย

1
บรรณารักษ์ (Librarians) ¹⁰ ³ [Z682, Z720 ; 020.23]
² แบ่งตามชื่อภูมิศาสตร์ ⁴ บรรณารักษ์ห้องสมุดประเภทต่าง ๆ
^{5,6} ใช้เป็นหัวเรื่องได้ เช่น บรรณารักษ์ห้องสมุดประชาชน
 ดูเพิ่มเติม นักเอกสารสนเทศ
 คำที่ขึ้นต้นด้วย บรรณารักษ์
 XX ⁴ บุคลากรห้องสมุด
 — การประชุม ⁸ ดูที่ บรรณารักษศาสตร์ — การประชุม
⁹ — การฝึกอบรม (In-service training)
⁹ — จรรยาบรรณ (Professional ethics)
 แบ่งตามชื่อภูมิศาสตร์
 X ¹¹ จรรยาบรรณารักษ์

ตัวอย่างบัญชีหัวเรื่องภาษาอังกฤษ

1 ²
School accidents (May subd Geog)
³ [LB2864.6.A25]
 UF ¹¹ Accidents, School
 Public schools—Employees—Accidents
 [Former heading]
 BT ⁷ Accidents
 NT ⁵ Liability for school accidents
⁹ —Prevention
 BT ⁷ School plant management
 School accountiong
 USE ⁸ Schools—Accounting

1- 2
School-age child care (May Subd Geog)

³ [HQ778.6]

⁴ Here are entered works on the care of school-age children before or after the school day.

¹¹
UF After school day care

Day care, School-age

School-age day care

⁷
BT Child care

คำอธิบาย

- 1 = หัวเรื่องใหญ่
- 2 = แบ่งตามสภาพภูมิศาสตร์
- 3 = เลขหมู่อย่างกว้าง ๆ ของหนังสือที่มีเนื้อหาในเรื่อง
- 4 = คำอธิบายวิธีใช้
- 5 = หัวเรื่องอื่น ๆ ที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับจำเพาะลงไป
- 6 = หัวเรื่องที่เกี่ยวข้องเนื่อง
- 7 = หัวเรื่องที่มีความหมายเกี่ยวข้องแต่มีขอบเขตกว้างขวางมากจนเกือบไม่มีความสัมพันธ์กับหัวข้อ จำเพาะเจาะจงที่อยู่ก่อนหน้า
- 8 = ให้ไปดูหัวเรื่องที่เกี่ยวข้องโดยตรง
- 9 = หัวเรื่องย่อย
- 10 = คำภาษาอังกฤษที่กำกับหัวเรื่อง
- 11 = ไม่ใช่เป็นหัวเรื่อง

กิจกรรมการเรียนรู้ที่ 4

ให้นักศึกษาอธิบายว่าหัวเรื่องประเภทใดในบัญชีมาตรฐานที่ใช้เป็นคำค้นหาสารสนเทศฉบับครื่องได้

4. การใช้หัวเรื่องค้นหาสารสนเทศ

การเลือกหัวเรื่องจากบัญชีมาตรฐานเพื่อใช้เป็นคำค้นหาสารสนเทศมีวิธีการดังนี้

4.1 เลือกคำที่มีความหมายเจาะจง เช่น ต้องการเรื่องดอกไม้ ให้ดูที่ Flowers ไม่ใช่ Botany ต้องการหนังสือแคลคูลัส ให้ใช้แคลคูลัส ไม่ใช่คณิตศาสตร์ เรื่องรถแข่ง ดูที่ Automobile racing ไม่ใช่ Automobile เรื่องปลา ดูที่ Fish ไม่ใช่ Animal เรื่องการบริหารและการจัดการ ดูที่ การจัดการ ไม่ใช่การบริหาร หรือดูที่ Management ไม่ใช่ Administration

4.2 ชื่อเฉพาะที่เป็นคำวิสามานยนาม ไม่ว่าจะ เป็นชื่อบุคคล ชื่อสถานที่ทางภูมิศาสตร์ ชื่อสัญชาติ ภาษาวรรณคดี สนธิสัญญา ชื่อชนพื้นเมือง ชื่อวันสำคัญและชื่อพิธีสำคัญ ชื่อสถาบัน สมาคม สโมสร หน่วยราชการ ชื่อคัมภีร์ทางศาสนา และชื่อเทพเจ้าในเทพปกรณัม ผู้ใช้สามารถใช้ชื่อเฉพาะเหล่านี้เป็นหัวเรื่องหรือคำค้นได้

4.3 ในกรณีที่หาคำเจาะจงในบัญชีหัวเรื่องมาตรฐานไม่พบ ให้เลือกคำเหมือนที่มีความหมายคล้ายคลึงกัน เช่น ต้องการสารสนเทศเกี่ยวกับภาพยนตร์อาจดูที่คำ Movies, Cinema, Films, และ Motion pictures (คำสุดท้ายเป็นหัวเรื่องที่ใช้ได้)

4.4 ในกรณีที่ เป็นกลุ่มคำหากหาคำในบัญชีหัวเรื่องมาตรฐานไม่พบอาจกลับคำโดยเรียงคำใหม่ เช่น ห้องสมุดเทคนิค ดูที่ Libraries, technical หากไม่พบคำนี้ให้ดูที่ Technical Libraries หรือเมื่อต้องการค้นหานักประพันธ์ชาวฝรั่งเศส ดูที่ French authors หากไม่พบก็ให้กลับไปดูที่ Authors, French เป็นต้น

5. การใช้หัวเรื่องค้นหาสารสนเทศทางออนไลน์

การใช้หัวเรื่องค้นหาสารสนเทศทางออนไลน์

การสืบค้นสารสนเทศทางออนไลน์ ได้แก่ การค้นคืนสารสนเทศจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ฐานข้อมูล และการค้นคืนสารสนเทศในระบบเครือข่าย มีวิธีการค้นคืนข้อมูลดังนี้คือ

5.1 ใช้วิธีการสืบค้นข้อมูล เช่นเดียวกับกับการใช้หัวเรื่องจากบัญชีมาตรฐาน

5.2 การค้นคืนสารสนเทศในแต่ละฐานข้อมูล อาจมีการแสดงผลการค้นคืนแตกต่างกัน

5.3 การใช้คำสำคัญ (Key words) อาจจะใช้คำทั่วไปผสมกับคำวิสามานยนามเช่น จิตวิทยา และซิกมันด์ ฟรอยด์

5.4 การใช้คำค้นสามารถเชื่อมโยงด้วยตรรกแบบบูลีน (Boolean Logic) เช่น สังคม-วิทยา และ เศรษฐศาสตร์ วิทยุ หรือ โทรทัศน์ นก ไม่ใช่ สัตว์ปีก

กิจกรรมการเรียนรู้ 5

1. ให้นักศึกษาเลือกหัวเรื่องจากบัญชีมาตรฐานสำหรับหนังสือภาษาไทยฉบับพิมพ์ครั้งที่ 2 โดยคณะกรรมการกลุ่มวิเคราะห์เลขหมู่และทำบัตรรายการห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา 2532 หาหนังสือเกี่ยวกับเรื่องที่ต้องการดังนี้

- 1.1 หนังสือเกี่ยวกับปรัชญาชีวิตที่จะช่วยให้บุคคลก้าวไปสู่ความสำเร็จ
- 1.2 หนังสือที่เกี่ยวกับนิทานสอนใจ
- 1.3 ผลการวิจัยเกี่ยวกับโค หรือกระบือ
- 1.4 กฎหมายรัฐธรรมนูญของประเทศไทย
- 1.5 หลักสูตรทางด้านสังคมศึกษา
- 1.6 วิธีพูดให้คนชอบ
- 1.7 หนังสือรวมบทกวีนิพนธ์ของ อังคาร กัลยาณพงศ์
- 1.8 หลักการได้วุฒิ
- 1.9 เรื่องเกี่ยวกับการพัฒนาชนบทในประเทศไทย
- 1.10 ชีวิตประวัติของมหาตมะกานธี ซึ่งมีอายุระหว่างปี ค.ศ. 1869-1948

2. ให้ใช้ LCSH หาหัวเรื่องเพื่อเป็นคำค้นหาหนังสือเกี่ยวกับเรื่องต่อไปนี้

- 2.1 นวนิยายแต่งโดยชาวอเมริกัน
- 2.2 ศิลปะเกี่ยวกับประเทศไทยสมัยกรุงศรีอยุธยา
- 2.3 สภาพเศรษฐกิจของประเทศจีน
- 2.4 การเลือกตั้งในประเทศสหรัฐ
- 2.5 ประวัติศาสตร์ประเทศอินเดีย
- 2.6 การพยาบาล
- 2.7 การศึกษา
- 2.8 ตลาดนัด
- 2.9 อุตสาหกรรมก๋วยเตี๋ยว
- 2.10 จิตวิทยาทั่วไป

สรุป

หัวข้อหมายถึงคำหรือวลีหรือชื่อเฉพาะต่างๆที่กำหนดขึ้นเพื่อใช้แทนเนื้อหาของหนังสือแต่ละเล่ม บรรณารักษ์ ผู้มีหน้าที่วิเคราะห์และจัดหมวดหมู่หนังสือ เลือกคำหรือวลีจากบัญชีหัวเรื่องมาตรฐานชื่อใดชื่อหนึ่ง เช่น Library of Congress Subject Headings (LCSH) และหนังสือหัวเรื่องภาษาไทยบัญชีหัวเรื่องมาตรฐาน นอกจากนี้มีประโยชน์สำหรับการกำหนดหัวเรื่องหนังสือและทรัพยากรสารสนเทศอื่น ๆ ที่มีในห้องสมุดแล้วยังมีประโยชน์ต่อผู้ใช้ห้องสมุดดังนี้

1. ช่วยให้เลือกคำหรือวลีที่เป็นหัวเรื่องเพื่อใช้เป็นคำค้นหาสารสนเทศจากบัตรรายการประเภทบัตรเรื่อง
  2. ใช้หัวเรื่องจากบัญชีมาตรฐานเป็นคำค้นหาสารสนเทศในรูปแบบทศวรรษจากบรรณานุกรม
  3. ช่วยให้เห็นความสัมพันธ์ของหัวเรื่องใหญ่และหัวเรื่องย่อยในแต่ละสาขาวิชา
- หัวเรื่องที่ใช้เป็นคำค้นหาสารสนเทศโดยทั่วไป มีลักษณะสำคัญ ๆ ดังนี้ คือ

- 1) คำนามคำเดี่ยวโดด ๆ
- 2) คำผสม
- 3) กลุ่มคำหรือวลี

การเลือกหัวเรื่องเพื่อใช้เป็นคำค้นควรพิจารณา

- 1) เลือกคำที่มีความหมายเจาะจง
- 2) เลือกคำวิสามานยนามที่เป็นชื่อเฉพาะ
- 3) เลือกคำที่มีความหมายใกล้เคียงหรือคล้ายกัน
- 4) กลับลำดับของคำตามความเหมาะสม

การประเมินผลท้ายบท

ให้นักศึกษาตอบคำถามต่อไปนี้อย่างสังเขป

1. หัวเรื่องคืออะไร
2. รายการโยงมีประโยชน์อย่างไร
3. คำ หรือวลี ภายใต้อัญลักษณ์ 'sa' สามารถนำมาใช้เป็นคำค้นได้หรือไม่ เพราะเหตุใด

